

Møtebok

Fylkeslandbruksstyret i Finnmark

Sak: Fylkeslandbruksstyrets høringsuttalelse til forvaltningsreformen – forslag til nye oppgaver til det folkevalgte regionale nivået

Sakslistenr. fylkeslandbruksstyret 3/2008

Saksnr. fylkesmannen: 2008/1329

Møtedato: 16.04.08

Saksdokumenter:

Høringsnotatet " Forvaltningsreformen – forslag til nye oppgaver til det folkevalgte regionale nivået" (tidligere utsendt).

Høringsbrevet fra Kommunal- og regionaldepartementet, datert 26.2.2008 (tidligere utsendt).
Fylkesmannen i Finnmark sin uttalelse til høringsnotatet, datert 31.3. 2008, vedlagt.

Saksbehandler: Øystein Ballari

Bakgrunn for saken:

Som oppfølging av Stortingsmelding nr. 12 (2006 – 2007) Regionale fortrinn – regional framtid har Kommunal- og regionaldepartementet lagt frem et høringsnotat med forslag til nye oppgaver til det regionale folkevalgte nivået. Fylkeslandbruksstyrene er invitert til å komme med høringsuttalelse til forslaget. Fylkesmannen i Finnmark har avgitt høringsuttalelse i saken (se vedlegg 1).

Landbruksdirektørens vurdering av forvaltningsreformen – forslag til nye oppgaver til det folkevalgte regionale nivået

Generelt

For landbruket har argumentasjonen med parallellitet med miljøområdet vært et viktig prinsipp ved eventuell overføring av oppgaver til regionalt nivå. Samtidig som en har ønsket en mest mulig helhetlig forvaltning på dette området. Det er viktig at alle de landbrukspolitiske virkemidlene sees i sammenheng, en får mer effekt av disse når en kan anvende ulike ordninger mot et felles mål. Dette gjelder både administrative, økonomiske og juridiske virkemidler. Det kan synes som en foreløpig har lyktes godt for i meldingen er det svært lite som er avgjort på landbruksområdet. Og foreløpig har en lyktes å opprettholde forvaltningen mest mulig samlet.

Fragmentering av virkemidlene på mange aktører vil kreve mer komplisert byråkrati, bli mindre brukervennlig og ved oppløsning av helhetlige kompetansemiljøer mister man den nødvendige oversiktsforståelsen som er viktig for å forvalte en biologisk produksjon som landbruk. Allerede i dag er BU-virkemidlene i Finnmark fordelt på 3 aktører FM, IN-Norge og Sametinget. Det virke litt søkt dersom de skal 4 regionale forvaltningsaktører som skal forvalte virkemidler på 15 millioner kroner (12, 4 millioner hos FM og IN og 3 millioner hos Sametinget). Det kan synes som regjeringen *ikke har satt fokus på brukerne* av systemet når de foreslår slik uryddig og fragmentert forvaltning, men har hatt mye mer hensyntagen på de enkelte forvaltningsorganers behov.

8.2.1 Vedrørende fylkesmannen (gjelder også pkt. 8.3.1)

Møtebok

Fylkeslandbruksstyret i Finnmark

Regjeringen vurderer å overføre forvaltningen av BU-midler knyttet til utrednings- og tilretteleggingstiltak. I Finnmark har det de senere årene betydd 1,5 – 2,5 mill. kr. Av totalrammen på 12, 4 millioner. I seg selv er ikke det et stort beløp. Gjennom FMLA har en klart og effektivt disse midlene gjennom stordriftsfordeler med andre landbrukspolitiske virkemidler, samtidig som vi gjennom RUP partnerskapet har klart å løse ut andre regionalpolitiske virkemidler fordi vi selv har kunnet bidra med midler.

Prosjekteksampler: Landbruksbygg i Arktisk, hest som næring, kreative sentra, Ildsjelsatsing, Bygdeutviklingsprogram, Grønn omsorg, Varangerlam, Mat Finnmark, Nordkalott samarbeid, Russland samarbeid etc. hvor FM har vært initiativtager. FM har i disse prosjektene vært det proaktive miljøet som har medført initiering av like utviklingsprosjekt. Til sammen har disse prosjektene utløst atskillige millioner fra andre aktører til beste for landbruks- og bygdeutviklingen i Finnmark.

En kan stille seg spørsmålet om når disse 2,0 million kroner overføres Fylkeskommunen i Finnmark som allerede har 150 millioner kroner i regionalpolitiske virkemidler, vil dette øke deres fokus på landbruk og bygdeutvikling? FM tror neppe det, samtidig svekker en landbruksforvaltningens status i det regionale partnerskapet dersom en ikke kan bidra økonomiske virkemidler inn i fellesskapet. Det er dessverre slik at penger i denne sammenheng også representerer større innflytelse og påvirkningsmuligheter

Det er også påpekt at en skal vurdere de funksjoner fylkesmannen har i verdiskapningsprogrammet skal overføres. Dette er vanskelig å fortolke. Verdiskapningsprogrammene VSP mat og skog er lagt til IN- Norge. I den gar FM har bidratt i programmene er det med kompetent personell som har vært med å initiere til aktiviteter i matprogrammet og skogprogrammet. Dette er viktige bidrag på grunn av FM besitter et stort helhetlig fagmiljø på landbrukssektoren som representerer en kunnskapsbase som er i stand til å være proaktiv og ta slike initiativ. Hvis dette splittes opp ødelegger en mye av den initierende rollen landbruksforvaltninger har innen landbruks- og næringsutvikling regionalt og lokalt.

8.2.2 Vedrørende fylkeslandbruksstyret

Dette er forelått nedlagt fra 01.01.2010. Det viktigste ankepunktet mot slik nedlegging er at jordvern og landbrukets realpolitikk mister forankring til det regionalpolitiske nivået. Dermed kan en få mindre politisk legitimitet for landbrukets arealbehov regionalt enn vi har hatt hittil.

8.3.2 Forvaltningsoppgaver som skal sees i sammenheng med den løsning som velges for overføring av forvaltningen på miljøområdet

Her er det viktig at parallelliteten til miljø opprettholdes.

Finnmark har ikke skogfondsmidler da disse er knyttet til områder med privatskog, det har vi ikke i Finnmark. FEFO er den store skogeieren med over 95 % av alt produktivt skogareal.

Regional næringsstrategi i Finnmark innholder samordning av alle de landbrukspolitiske virkemidlene regionalt og lokalt. I prosessen i Finnmark bidrar i tillegg til FM også Fylkeskommunen, Sametinget, faglagene, forsøksringene og kommunene gjennom KS. Her forankres også de felles strategiene som er nedfelt i RUP- partnerskapet, føringer fra Fylkesplanen og næringspolitiske strategier fra landbruksområdet i Sametinget. Denne strategien danner grunnlaget for rammen av BU midler som LMD overfører til fylkene.

Møtebok

Fylkeslandbruksstyret i Finnmark

De samme aktørene er også med og bidrar til Regionale miljøprogram (RMP). Disse prosessene har en parallellitet og slik at en kan få til ordninger om utfyller hverandre og setter disse virkemidlene i en helhetlig sammenheng. Samtidig som en rasjonaliserer behov administrativt med å forholde seg til mange ulike strategiprosesser som kjøres uavhengig av hverandre hos mange ulike forvaltningsaktører. Det er f. eks viktig å kunne sette inn miljøpolitiske og kulturlandskapsvirkemidler der de virker best i forbindelse med næringsutvikling. Dette har sammenheng f. eks med tiltak på småskala reiseliv og opplevelsessegmentet å gjøre, samtidig som det kan være viktige trivselstiltak for å styrke bosetningen i enkelt bygder.

Fylkesmannen er kompetanseorgan for kommunene i deres arbeid med styrket og samlet strategi for å ivareta viktige kulturlandskap, disse kommunale strategiene danner også grunnlag for utviklings av helhetlige strategier. For kommunene er dagens system enklere da ansvaret på landbruksområdet regionalt er lite fragmentert, det kompliserer og byråkratiserer det mye dersom et så lite forvaltningsområde med begrensa virkemidler skal oppdeles på enda flere forvaltningsorganer.

Følgende virkemidler kan bli aktuelt for overføring ved en utstrakt overføring på miljøsidan:

- a) Skogbruksvirkemidlene (NMSK) og program knyttet til skogbruket (eks. bioenergi) omtales.
- b) IN sine bedriftsrettede BU-midler omtales
- c) RMP omtales
- d) Viktige kulturlandskap omtales
- e) SMIL-ordningen omtales
- f) Vannregionmyndighet i tilknytning til SMIL og RMP omtales
- g) Økologisk landbruk omtales
- h) Erstatningsordningene i landbruket omtales
- i) Fylkesmannens rolle som kompetansefunksjon på landbruksområdet omtales

8.3.3 Oppgaver som skal ligge igjen hos fylkesmannen

Det blir en unaturlig oppsplitting av oppgavene på landbruksområdet. I en biologisk produksjon er real den viktigste innsatsfaktoren for å ha et levende landbruk. Dersom arealbehandlingen må ha en klar forankring til bruken av de øvrige landbrukspolitiske midlene. I dette forslaget lages det kunstige skiller mellom hva som er utviklings-, nærings-, miljø- og forvaltningsoppgaver, disse henger nøye i hop inne landbruksforvaltningen. Der nærings, biologi, agronomi, bedrift og produksjon henger nøye i hop. Det er nok enklere å lage slike skiller i forvaltning av næringsliv som produserer spiker, stål og betong.

Dette blir helt sikkert igjen i landbruket:

- a) Saksbehandling i forhold til landbrukets særlover (jord, skog, konsesjon, odel) blir igjen. Også innsigelsesrett etter plan- og bygningsloven blir igjen.
- b) Klageinstansfunksjon på tilskuddsordninger hjemlet i forskrifter fra særlovene, eks. produksjonstilskudd, blir igjen.
- c) Kontrollfunksjonen i tilskuddsforvaltningen blir igjen.

Oppsummering av sentrale vurderingstemaer i høringsnotatet:

Landbruksdirektøren ber Fylkeslandbruksstyret spesielt ta stilling til følgende punkter:

1. Hensiktsmessigheten av regionale oppgaver blir vurdert overført uten at landbruksområdet styrkes med nye oppgaver fra det nasjonale nivå.
2. Viktigheten av å ha et samlet fagmiljø innen landbruk, uavhengig av lokalisering. Spesielt i Finnmark er dette viktig ved at den offentlige landbruksforvaltning representerer det mest helhetlige kompetansemiljø. Landbruksforvaltninger bør derfor

Møtebok

Fylkeslandbruksstyret i Finnmark

i sin helhet enten legges til fylkesmannen eller til fylkeskommunen. Det er unaturlig å splitte utviklingsarbeid, veiledning og forvaltning inne landbruksområdet.

3. Forslaget om nedleggelse av fylkeslandbruksstyret og overføring av myndighet til fylkesmannen fra og med 1.1.2010.

Fylkeslandbruksstyrets vedtak:

Fylkeslandbruksstyret tiltrer landbruksdirektørens utredning og har besluttet at følgende punkter skal med i uttalelsen.

Fylkeslandbruksstyret finner at:

4. En forvaltningsreform innen landbruksforvaltningen må medføre en overføring av oppgaver og ressurser fra nasjonalt til regionalt nivå, og ikke som i forslaget kun en overføring mellom statlig regionalt nivå og fylkeskommunen.
5. Et samlet fagmiljø innen landbruk er viktig, uavhengig av lokalisering. Spesielt i Finnmark er dette viktig ved at den offentlige landbruksforvaltning representerer det mest helhetlige kompetansemiljø innen fagområdet. Landbruksforvaltninger bør derfor i sin helhet enten legges til fylkesmannen eller til fylkeskommunen. Det er unaturlig å splitte utviklingsarbeid, veiledning og forvaltning innen landbruksområdet.
6. Fylkeslandbruksstyret bør bestå hvis landbruksforvaltningen i sin helhet blir liggende hos fylkesmannen. Dette gir demokratisk legitimitet til avgjørelsene. Hvis landbruksforvaltningen derimot blir overført til fylkeskommunen bør det etableres en overgangsordning hvor fylkeslandbruksstyret fungerer inntil et landbruksfagligmiljø er etablert på regionalt nivå.
7. Ad. punkt i 7.3.2 i høringsnotatet. Forvaltningen av høstbare arter (vilt og ferskvannfisk) overføres til kommunal forvaltning.

Sign. leder fylkeslandbruksstyret

Vedlegg 1. Notat - Fylkesmannens høringsuttalelse til forvaltningsreformen